

a másik partról érkezők s Priskos-ék is itt kötöttek ki, a mint ezt Pray, Sinay, Salamon,¹ Szabó Károly² állítják és Révész³ is valószínűnek tartja, bár utóbbi a moravai átkelést nem ismeri el.

b) A követséget Átilla magához rendeli.

(Első nap).

„Miután az Istroszon átkeltünk, így folytatja Priskos s a barbárokkal mintegy 70 stadiont mertünk, egy térségen megállapodnunk parancsoltak, hogy az Edekon emberei Attelasnak jövetelünk felől jelentést tehessenek s velünk maradván a bennünket kalauzoló barbárok is, a mint est-ebédhez fognánk, lódobogást hallunk felénk közelgeni. S csakugyan két scythá (hun) fiú jött hozzánk azon parancscsal, hogy menjünk Attelashoz. Miután mi őket estebédre hívánk, leszállván lovaikról jól lakoztak“.

A dunai átkelés után tehát csakhamar kétfelé szakadt a követség. A hun követek nevezetesen elválva a byzanciaktól Átillához siettek, azért, hogy ezt az ellene szőtt gyilkossági ármányról értesítsék, a byzancziak pedig a térségen hátra maradtak. A 70 stadion alatt $1\frac{3}{4}$ német (bécsi) mértföld vagyis mintegy 13 km.-nyi távol-

¹ Századok, 1881. 39.

² Thierry Átillája fordításában.

³ Révész Imre, Etel laka.

ság értendő.¹ Minthogy nincs megmondva, hogy ez a 70 stadionnak megfelelő haladás, mely égtáj irányában történt s az út itt valamint most, úgy akkor is több felé vezetett: történészeink magyarázatai itt már szétágaznak. Salamon keletfelé Gájánál, Révész északra Balvanistie-nél ütteti le a követséggel a sátorfát. E kérdésnél azonban történészeink okoskodásainak semmi tárgyilagos alapja sem volt, holott, mivel Priskóséknak Átilla táborába kellett menniök, kétségtelen, hogy ennek fekvése szabott irányt a követség útjának, úgy hogy ha ezzel tisztában vagyunk, meg van szabva a byzanciak útja is. Hogy pedig a hun tábor merre feküldhetett, azt a Priskós elbeszéléséből nem nehéz kinyomozni.

E szerint ugyanis, a mint már fentebb láttuk, Átilla ekkor ott portyázott a rómaiak földje körül, mert Alsó-Pannónia gazdag városait akarta valami ürügy alatt megrohanni s szokása szerint kifosztani. A hun tábort tehát Kubintól sem keletre, sem északra, hanem nyugotra, **a merre Pannónia feküdt**, kell keresnünk, s habár a rómaik csinált útja Fejértemplom felé vezetett is, hol Salamon — mint hadi műveletekre kiválóan alkalmas ponton — Átillával tábort üttet, nekünk Priskós adatainál kell maradnunk; annyival inkább, mert Kubintól nyugotra fekszik ma is a halom, melyről Priskós mindjárt szólni fog s mert a nyugoti

¹ Erre nézve lásd Pauly, Realencyclop. Stadion alatt és Lübker, Reallexicon. Mass alatt.

vidék, Kubin és Pancsova közt, egy lovas hadi nép tartózkodására nagy kiterjedésű és magasabb fekvésű, fekete sík földével; igen alkalmas térséget szolgáltat, mint a hol hajdan jó gyep s kövér legelő lehetett.

c) Priskós-ék Atilla táborában.

(Második és harmadik nap.)

„Másnap“ így szól az útleírás, „az úton kalauzolták bennünket. Elérvén azon nap 9 óra tájban (d. u. 3 órakor) Attelas sátrait, (melyek számosan valának); a mint egy halmon sátrat akartunk volna ütni, az oda vetődött barbárok letiltottak bennünket, minthogy Attelas sátora síkon van. Miután tehát oda hurezolóskodtunk, hova a scytháknak tetszett, Edékón, Orestés, Skóttás és több előkelők hozzánk jöttek kérdezve: mi végett fáradunk a követségben? S a mint mi e helytelen kérdésen elcsodálkozánk és egymásra tekinténk, zajosan követelőztek, hogy ők válaszáért vannak itt.“

Átilla tábora mintegy 20 kilométernyi távolban lehetett Priskósék első napi megálló helyétől, mert az első nap dolgai után számítva az időt és távolságot, míg ily nagy társaság podgyászával együtt a széles folyamon és még szélesebb ártereten átkelt, abba egy fél nap beletelhetett. Aztán meg kellett tennie a 60 stádion útát a térségig, hova tehát az már délután érkezhettek meg. Ekkor indult el Edékón Átilla táborához, vele megbeszélte az ügyet, s két lovast útnak indított Priskósékhoz. Hogy ez ide este felé, habár ügetve, megérkezheessenek, csakis a megírt